

SPRAWOZDANIE

z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych w 2016 roku zgodnie z planem pracy Rady Miasta na rok 2017, planem pracy Komisji Zdrowia, Spraw Socjalnych i Rodziny Rady Miasta na 2016 rok oraz § 2 Uchwały Nr XXIII/186/15 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 29 grudnia 2015 roku.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych na rok 2016 został przyjęty Uchwałą Nr XXIII/185/15 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 29 grudnia 2015 roku.

Na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych w 2016 roku Gmina Kędzierzyn-Koźle zaplanowała kwotę **1.436.000,00zł** z czego w 2016 roku wydatkowano **1.114.740,34zł** natomiast dochód z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wyniósł **1.391.283,45zł** w 2016r.

W ramach Gminnego Programu w 2016 roku za priorytety uznano:

I. Zwiększanie jakości i dostępności programów profilaktycznych oraz utrwalanie postaw abstynenckich wśród dzieci i młodzieży.

Celem szczegółowym nr I.1 było: Promowanie rekomendowanych programów profilaktycznych.

Realizowane zadanie - Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych.

W ramach profilaktyki zachowań ryzykownych u dzieci w wieku starszym przeprowadzono w dniu 18.06.2016 program kształtowania kompetencji emocjonalno-społecznych dla nauczycieli „TRENING SIŁY WOLI”. Celem szkolenia było zdobycie i pogłębienie wiedzy z zakresu psychologii emocji i motywacji oraz odkrycie i wzmocnienie własnej automotywacji i siły woli. Szkolenie przeprowadzono w oparciu o metodę wykładu, prezentacji, dyskusji, analizy doświadczeń, ćwiczeń, zadań problemowych. W szkoleniu wzięło udział 20 osób. Szkolenie to miało na celu przygotowanie uczestników do prowadzenia programu profilaktycznego „TRENING SIŁY WOLI”.

W II półroczu 2016 roku przeprowadzono program profilaktyczno-edukacyjny dla kierowców i kandydatów na kierowców „Przeciwdziałanie nietrzeźwości na drogach”. Program zrealizowano w trzech grupach po dwie 45 minutowe sesje. Uczestniczyło średnio 5 osób. Szczegółowy program warsztatów obejmował następujące zagadnienia:

- definicja przestępstwa, definicja wykroczenia,
- kary za jazdę pod wpływem alkoholu,
- blokada alkoholowa,

- statystyki dotyczące przestępstw popełnionych przez kierowców pod wpływem alkoholu, (wykrywalność i zatrzymania nietrzeźwych kierowców, wypadki drogowe, wiek sprawców),
- omówienie procesu rozkładu alkoholu w organizmie człowieka,
- wpływ alkoholu na człowieka w zależności od zawartości promili we krwi,
- omówienie mitów dotyczących sposobów na szybsze wytrzeźwienie.

Realizowany program jest rekomendowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W dniu 02 czerwca 2016 r. podpisano umowę na realizację programu wczesnej interwencji wobec młodych osób używających narkotyków i alkoholu pt. „Fred goes net” dla trzech grup uczestników. „Fred goes net” jest programem profilaktyki selektywnej skierowanym do osób w wieku 14-21 lat, które używają substancji psychoaktywnych w sposób okazjonalny lub szkodliwy. Celem zajęć jest podniesienie wiedzy uczestników na temat szkodliwości używania substancji psychoaktywnych oraz zachęcenie ich do oceny indywidualnego ryzyka używania substancji psychoaktywnych oraz w efekcie do zmiany postaw i zachowania. Program został zrealizowany w cyklu 8 godzinnych spotkań poprzedzonych rozmową wstępną. Zajęcia warsztatowe poruszały zagadnienia takie jak:

- konsekwencje i zagrożenia związane z substancjami psychoaktywnymi;
- wzory używania substancji, fazy uzależnienia, postawy wobec używania;
- indywidualne czynniki ryzyka i czynniki chroniące, rozpoznawanie i ocena sytuacji ryzykownych;
- praktyczne rady mające na celu ograniczenie używania lub abstynencję, motywowanie do zmiany;
- aspekty prawne dotyczące konsekwencji związanych z substancjami psychoaktywnymi.

W ramach środków finansowych GPPiRPAiN zamówiono bezpłatnie z krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii podręczniki do programu „UNPLUGGED” dla Zespołu Szkół Miejskich nr 3, sfinansowano jedynie koszt przesyłki. Program „UNPLUGGED” jest rekomendowanym programem profilaktyki uniwersalnej, adresowanym do uczniów w wieku 12-14 lat oraz ich rodziców. Jego celem jest ograniczanie inicjacji używania substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki), a także opóźnianie przejścia od fazy eksperymentalnego ich używania do fazy używania problemowego.

Celem szczegółowym nr I.2 było: Promowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, jako alternatywnej formy spędzania czasu wolnego.

Realizowane zadanie - Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

Gmina w 2016 roku na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych kontynuowała program „Trener osiedlowy”,

na realizację którego przeznaczono **83.330,00zł.**, z czego w 2016 roku wydatkowano kwotę **75.660,98 zł.**

W roku 2016 Gmina podpisała 9 umów z następującymi szkołami z terenu Kędzierzyna-Koźła:

- Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Kościelnej 19 (osiedle Śródmieście),
- Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 9 w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Gagarina 3 (osiedle Śródmieście),
- Publiczną Szkołą Podstawową Nr 11 w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Partyzantów 30 (osiedle Pogorzelec)
- Publiczną Szkołą Podstawową Nr 12 w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Piastowskiej 30 (osiedle Zachód i Stare Miasto łącznie),
- Zespołem Szkół Miejskich Nr 1 w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Mieszka I 4 (osiedle Piastów),
- Zespołem Szkół Miejskich Nr 2 w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Szymanowskiego 19 (osiedle Kłodnica),
- Zespołem Szkół Miejskich Nr 3 w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Szkolnej 3 (osiedle Blachownia),
- Zespołem Szkół Miejskich Nr 4 w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Sławięcickiej 96 (osiedle Sławięcice),
- Zespołem Szkół Miejskich Nr 5 w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Przodowników Pracy 13 (osiedle Azoty).

Program pozalekcyjnych zajęć sportowych skierowany jest do wszystkich dzieci i młodzieży z terenów osiedli: Pogorzelec, Piastów, Stare Miasto i Zachód łącznie, Azoty, Śródmieście, Blachownia, Sławięcice oraz Kłodnica, przebywających na boiskach, podwórkach oraz obiektach sportowych i rekreacyjnych w godzinach popołudniowych. Jego głównym celem jest zapewnienie aktywnej, ciekawej i zdrowej formy spędzania czasu poza domem. Propozycja pozalekcyjnych zajęć sportowych i zaangażowanie młodych ludzi w bezpieczne formy zajęć podejmuje walkę z zagrożeniami i negatywnym wpływem środowiska.

W ramach zawartych umów ze szkołami sfinansowano wynagrodzenia trenerów, zakupiono sprzęt sportowy potrzebny do prowadzenia zajęć oraz sfinansowano wyjazdy na basen, kręgielnię, czy wyjścia na siłownię. W ramach zajęć realizowano zajęcia z: piłki siatkowej, piłki nożnej, piłki koszykowej, piłki ręcznej, badmintona, lekkoatletyki.

Średnia ilość dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach sportowych w 2016r. w poszczególnych szkołach:

- **PSP Nr 1** – średnio **17** osób na zajęciach,

- PSP Nr 9 – średnio 17 osób na zajęciach,
- PSP Nr 11 – średnio 18 osób na zajęciach
- PSP Nr 12 – średnio 18 osób na zajęciach,
- ZSM Nr 1 –średnio 16 osób na zajęciach,
- ZSM Nr 2 – średnio 10 osób na zajęciach,
- ZSM Nr 3 – średnio 15 osób na zajęciach,
- ZSM Nr 4 – średnio 15 osób na zajęciach,
- ZSM Nr 5 – średnio 12 osób na zajęciach.

Celem szczegółowym nr I.3 było:

Poszerzanie wiedzy rodziców w zakresie ich kompetencji wychowawczych w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci.

Realizowane zadanie – Szkolenie rodziców w zakresie ich kompetencji wychowawczych w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci.

W okresie od października do grudnia 2016r. przeprowadzono szkolenie - warsztaty profilaktyczne pt. „**Szkoła dla Rodziców i Wychowawców**” rekomendowane przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii i Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Program przeznaczony był dla rodziców i wychowawców, którzy szukają sposobu nawiązania głębszych i cieplejszych relacji z dziećmi. Celem programu było wspieranie rodziców i wychowawców poprzez warsztatową formę zdobywania i wzmacniania wiedzy i umiejętności wychowawczych.

Program Szkoły dla Rodziców i Wychowawców obejmował 10 spotkań, które odbywały się we wtorki, w godzinie 17:00- 20:00 w II Liceum Ogólnokształcącym w Kędzierzynie-Koźlu dotyczyły następujących treści:

- I. Spotkanie wprowadzające, integracyjne, ukazujące cel i zasady Szkoły dla Rodziców i Wychowawców.
- II. Granica jako droga do poznania siebie i tworzenia zdrowych zasad wychowawczych obowiązujących w domu, przedszkolu, szkole.
- III. Uczucia i ich rola w kształtowaniu naszego człowieczeństwa i budowaniu własnej tożsamości oraz zdrowych relacji z innymi.
- IV. Rodzicielska pomoc w budowaniu tożsamości dziecka i towarzyszenie mu w rozwoju.
- V. Zachęcanie dziecka do współpracy jako forma zdrowego zdyscyplinowania dzieci i uczniów oraz wprowadzenie ich we współtworzenie atmosfery domu i grupy.

- VI. Przyjrzenie się dotychczasowej roli kary w wychowaniu oraz uświadomienie, że to nie kara a właściwe konsekwencje pełnią rolę wychowawczą.
- VII. Twórcze i nieniszczące rozwiązywanie problemów oraz konfliktów.
- VIII. Zachęcanie dzieci do samodzielności drogą do budowania ich odwagi.
- IX. „Wpisywanie” dzieci i uczniów w role oraz próby uwalniania od pełnionych ról.
- X. Jak pochwała i zachęta jest rzeczywiście budująca i pomocna w rozwoju młodego człowieka

W zajęciach regularnie uczestniczyło 14 osób. Na zadanie to wydatkowano kwotę **4.000,00zł.**

Celem szczegółowym nr I.4 było: Poszerzanie wiedzy osób zajmujących się profilaktyką na temat szkodliwości alkoholu oraz obowiązujących przepisów prawnych.

Realizowane zadanie I.4 a) – Szkolenie osób zajmujących się profilaktyką na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych oraz obowiązujących przepisów prawnych.

W październiku oraz listopadzie 2016 roku przeprowadzono szkolenie warsztatowe skierowane do osób zainteresowanych problematyką FASD (Poalkoholowe Spektrum Wrodzonych Zaburzeń Rozwojowych występujące u potomstwa kobiet pijących alkohol w okresie ciąży). Uczestnikami byli pracownicy jednostek świadczących pomoc oraz nauczyciele i pedagodzy szkół i przedszkoli (łącznie 20 osób). Uczestnicy zostali wyposażeni w aktualną, praktyczną wiedzę dotyczącą skutków prenatalnej intoksykacji alkoholowej na rozwój dziecka oraz podstawy rozpoznawania zaburzeń rozwojowych typu FASD i zasady pierwszej pomocy w rodzinie. Celem szkolenia było przede wszystkim przygotowanie do prowadzenia zajęć edukacyjnych dotyczących problematyki FASD dla młodzieży, rodziców, nauczycieli, pracowników pomocy społecznej. Uczestnicy otrzymali certyfikaty rekomendujące do pracy edukatora.

Pracownicy Wydziału w ramach poszerzania swojej wiedzy uczestniczyli w:

- 1) bezpłatnej konferencji poświęconej problematyce uzależnienia od alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz profilaktyce uzależnień w Opolu,
- 2) Międzynarodowej Konferencji „Jakoś w Profilaktyce” organizowanej przez Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii (5-6 październik 2016r. Warszawa),
- 3) Konferencji dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie (9 listopad 2016r. Strzelce Opolskie).

Przeszkolono dwóch członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – zespół ds. kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Realizowane zadanie I.4 b) – Prowadzenie różnych cyklicznych działań profilaktycznych (np. Miniolimpiada dla dzieci i młodzieży, Przegląd Profilaktyczny Świetlic Socjoterapeutycznych oraz Środowiskowo - Socjoterapeutycznych, Konferencja Profilaktyczna).

W dniu 19.05.2016r. w Zespole Szkół Miejskich nr 3 odbyła się Miniolimpiada dla dzieci i młodzieży, w której udział wzięły drużyny z 7 osiedli, na których realizowane było zadanie. Zakupiono dyplomy i poczęstunek dla wszystkich uczestników. W ramach nagród zakupiono sprzęt sportowy, który zostanie wykorzystany w ramach zajęć sportowych, tj. piłki do piłki nożnej, piłki siatkowej, piłki ręcznej, piłki koszykowej, ringo, bramki, drążek ćwiczeniowy i wiele innych sportowych zestawów. Wszystkie szkoły uczestniczące w Miniolimpiadzie, niezależnie od zajętego miejsca otrzymały sprzęt sportowy i dyplomy, natomiast dalszej integracji sprzyjał wspólny poczęstunek. Część sprzętu zakupiono jeszcze w miesiącu grudniu 2015 roku. Łączny koszt organizacji Miniolimpiady wyniósł **4.682,84 zł**. Ponadto zakupiono sprzęt sportowy przeznaczony na nagrody dla uczestników Miniolimpiady 2017 w kwocie 4.132,85 zł.

W dniu 24 listopada 2016r. odbył się Przegląd Profilaktyczny Świetlic Socjoterapeutycznych i Środowiskowo-Socjoterapeutycznych w Domu Kultury „Kozłże”. Podopieczni świetlic mieli za zadanie przygotowanie mini spektaklu o tematyce profilaktycznej. Każda świetlica przedstawiała na scenie inny problem, tym razem poruszono następujące tematy: 1. „PRZYJAŹŃ. ODPOWIEDZIALNI WOBEC KOLEGÓW I KOLEŻANEK”, 2. „PIJANY KIEROWCA NA DRODZE”, 3. „CIAŻA A ALKOHOL”, 4. „JAK SPĘDZAMY URODZINY. JAK SIĘ BAWIMY”, 5. „DRUGA SZANSA”, 6. „AUTORYTET, IDOL, ZŁY BOHATER”, 7. „ALKOHOL A PRACA”, 8. „TOKSYCZNE TOWARZYSTWO”, 9. „PRZEMOC I AGRESJA NISZCZĄ”, 10. „KOMUNIKOWANIE PROBLEMÓW”, 11. „ZAGROŻENIA W INTERNECIE I TELEWIZJI”

W jury zasiadli przedstawiciele: Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Ośrodka Kultury oraz Zastępca Prezydenta Wojciech Jagiełło. Z uwagi na bardzo wyrównany poziom nie przyznawano miejsc. Każda ze świetlic otrzymała nagrody oraz poczęstunek. Koszt spotkania wyniósł **4.350,44 zł**.

W dniu 17 maja 2016r. zorganizowano również VIII Konferencję Profilaktyczną. Na Konferencji poświęcono uwagę tematyce związanej z problemem spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Poruszono zagadnienia dotyczące szkód zdrowotnych, trudności edukacyjno wychowawczych u dzieci narażonych na działanie alkoholu w okresie życia płodowego. Wykład oraz dyskusję prowadziła dr n. med. Małgorzata Klecka. W drugim temacie konferencji prof. Janusz Sierosławki przedstawił wyniki badań ESPAD. Celem badania było dokonanie pomiaru natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji

psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie, ulokowanych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży. Uczestnicy konferencji mieli możliwość poznania wskaźników interpretacyjnych badania oraz podjęcia dyskusji. Uczestnikami VIII Konferencji byli pedagodzy szkolni, dyrektorzy szkół, przedstawiciele Policji, Straży Miejskiej, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciele Sądu, w tym kuratorzy zawodowi, pracownicy Publicznej Poradni i Psychologiczno-Pedagogicznej, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciele innych jednostek pomocy społecznej, w tym Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Na zadanie to wydatkowano kwotę **2.070,73 zł.**

Celem szczegółowym nr I.5 było: Wzbogacenie wiedzy społeczności lokalnej ukierunkowane na zagadnienia dotyczące problemu spożywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie.

Realizowane zadanie - Prowadzenie kampanii edukacyjnych skierowanych do młodzieży oraz do dorosłych mieszkańców mających na celu zwrócenie uwagi na problem spożywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie.

We wrześniu w związku z mającym miejscem Światowym Dniem FAS przekazano materiały informacyjno-edukacyjne w ramach kampanii „Cięża bez alkoholu”. FAS czyli Płodowy Zespół Alkoholowy to zespół objawów związanych z fizycznymi i umysłowymi wadami rozwojowymi spowodowanymi przez picie alkoholu w okresie ciąży. Jest jedną z wiodących przyczyn niedorozwoju umysłowego a w Polsce co roku przychodzi na świat około 900 dzieci z FAS, a 10 razy więcej cierpi na inne poalkoholowe zaburzenia rozwojowe zwane FASD. Najbardziej wrażliwy na alkoholowe uszkodzenia jest mózg rozwijającego się dziecka. W efekcie wiele dzieci z FAS ma obniżony iloraz inteligencji, nie potrafi słuchać, uczyć się, skupiać uwagi na zadaniu. Wśród tych dzieci duża liczba ma również problemy emocjonalne, kłopoty z zachowaniem i osądem sytuacji, radzeniem sobie w codziennych obowiązkach. Płodowy Zespół Alkoholowy jest dużym problemem i nie można go wyleczyć, ponieważ uszkodzenia spowodowane przez alkohol są trwałe. Kampania FAS była najpoważniejszą kampanią 2016 roku z uwagi na opisany powyżej problem. Zakupione broszury oraz ulotki przekazano do wszystkich jednostek na terenie gminy celem udostępnienia ich zarówno pracownikom, jak i mieszkańcom, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet, które spodziewają się dzieci oraz planujących ciążę.

W 2016 roku dzieci i młodzież uczestniczyły w Kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł. W ramach Kampanii zorganizowano konkurs plastyczno-literacki POD DOBRĄ OPIEKĄ.

Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych otrzymali również ulotki informacyjno-edukacyjne mając za zadanie rozpropagowanie materiałów na terenie swojej szkoły.

Zakupiono materiały informacyjno-edukacyjne dotyczące problematyki przemocy w rodzinie, nadużywania alkoholu, pomocy psychologicznej, procedur prawnych. Ulotki i broszury zakupiono na potrzeby kampanii realizowanej w 2017 roku.

W 2016 roku rozpropagowano nowy aktualny INFORMATOR z wykazem placówek świadczących pomoc osobom dotkniętym problemem uzależnienia i przemocy. Informator zawierał treści mające charakter edukacyjny oraz dane placówek, do których można się zwrócić o poradę, pomoc i wsparcie. Informatory zostały przekazane do wszystkich jednostek na terenie powiatu. W dalszym ciągu Wydział Polityki Mieszkaniowej Spraw Socjalnych i Zdrowia dysponuje zapasem informatorów w celu ciągłego przekazywania go osobom potrzebującym pomocy.

II. Pomoc dzieciom i członkom rodzin z problemem uzależnień oraz przemocy domowej.
Celem szczegółowym nr II.1 było: Stwarzanie warunków do prawidłowego funkcjonowania dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym i dotkniętych przemocą rodzinną, wyrównywanie ich szans oraz zwiększanie dostępności do pomocy socjoterapeutycznej i psychologicznej.

Realizowane zadanie II. 1a) Wspieranie istniejących świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowo-socjoterapeutycznych oraz klubów młodzieżowych.

a) Świetlice socjoterapeutyczne oraz klub młodzieżowy

W grudniu 2014 roku ogłoszono otwarty konkurs ofert, w wyniku którego w miesiącu styczniu i lutym 2015 roku zawarto umowy na okres od daty zawarcia umowy do 09.12.2017 na prowadzenie 3 świetlic socjoterapeutycznych oraz 1 klubu młodzieżowego. W sumie na realizację tego zadania w 2016 roku przeznaczono kwotę w wysokości **302.940,00 zł** natomiast stowarzyszenia wydatkowały **296.530,60 zł** Zadania dotyczące prowadzenia świetlic socjoterapeutycznych zostały powierzone następującym stowarzyszeniom:

- Stowarzyszeniu Rodzin Katolickich Diecezji Opolskiej – **świetlica socjoterapeutyczna „ARKA”** w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Krzywoustego 2 - na zadanie przeznaczono 78.840,00zł., a wydatkowano w 2016r. **77.129,66 zł**. (do świetlicy zapisanych było 23 dzieci, z czego w zajęciach uczestniczyło średnio 16, w świetlicy pracowało 6 wychowawców, w tym 1 socjoterapeuta i 1 psycholog).

- Katolickiemu Centrum Pomocy Rodzinie – **świetlica socjoterapeutyczna „BETANIA”** w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Chemików 6 – na zadanie przeznaczono 78.840,00zł., a wydatkowano w 2016r. **78.839,50 zł** (do świetlicy zapisanych było 26 dzieci, z czego w zajęciach uczestniczyło ok. 14, w świetlicy pracowało 6 wychowawców, w tym 2 socjoterapeutów).

- Stowarzyszeniu Pomocy Dzieciom „BRZDĄC” – **świetlica socjoterapeutyczna „BRZDĄC”** w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Grunwaldzkiej 29 – na zadanie przeznaczono 78.840,00zł., a wydatkowano w 2016r **78.600,92 zł** (do świetlicy zapisanych było 38 dzieci, z czego w zajęciach uczestniczyło systematycznie 28, w świetlicy pracowało 10 wychowawców, w tym 2 socjoterapeutów i 1 psycholog).

-Stowarzyszeniu Pomocy Dzieciom „BRZDĄC” – prowadzenie **klubu młodzieżowego** w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Grunwaldzkiej 29 – na zadanie przeznaczono 66.420,00zł., a wydatkowano w 2016r. **61.960,24 zł.** (do klubu zapisanych było 37 osób, z czego w zajęciach uczestniczyło średnio 18 osób, w klubie pracowało 5 wychowawców, w tym 2 socjoterapeutów, a porad udzielały 4 osoby).

W ramach zawartych ze stowarzyszeniami umów na prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych finansowane są wynagrodzenia dla wychowawców, osób prowadzących zajęcia sportowe, psychologa oraz socjoterapeutów posiadających odpowiednie kwalifikacje (liczba finansowanych godzin nie mogła przekroczyć łącznie 48 godzin tygodniowo, w tym nie więcej niż 12 godzin socjoterapii oraz 2 godziny pracy psychologa), a w przypadku klubu młodzieżowego w ramach, którego działa punkt konsultacyjny finansowane są wynagrodzenia wychowawców, osób prowadzących zajęcia sportowe, indywidualne porady oraz socjoterapeutów posiadających odpowiednie kwalifikacje (ilość godzin finansowanych z dotacji nie mogła przekroczyć 60 godzin tygodniowo, w tym maksymalnie 8 godzin socjoterapii). W obu przypadkach finansowana jest obsługa finansowo – administracyjna płacona ryczałtem, zakup materiałów i drobnego wyposażenia niezbędnego do realizacji zadania oraz koszty najmu pomieszczeń, do wysokości określonej w umowie.

Wszystkie świetlice czynne były przez sześć dni w tygodniu (od poniedziałku do piątku: świetlice „ARKA” i „BETANIA” w godzinach od 15.30 do 19.30, świetlica „BRZDĄC” w godzinach od 16.00 do 20.00 oraz w soboty od godziny 9.00 do 13.00, z wyjątkiem okresu ferii i wakacji, gdzie godziny otwarcia są dostosowane do uczestników zajęć). Klub młodzieżowy był otwarty w poniedziałki, wtorki i piątki w godzinach od 16:00 do 20:00, natomiast porad w punkcie udzielano w poniedziałki, wtorki i piątki w godzinach od 16:00 do 20:00 oraz w czwartki w godzinach od 15:30 do 19:30. Wszystkie zajęcia prowadzone były przez wykwalifikowaną kadrę nauczycieli, wychowawców, trenerów sportowych i socjoterapeutów. Zajęcia prowadzone były zgodnie z harmonogramem i programami zajęć socjoterapeutycznych, informacyjno-edukacyjnych oraz sportowych. Wszelkie zmiany harmonogramu były zgłaszane na bieżąco do Wydziału Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia.

W ramach prowadzonych zadań zrealizowano zajęcia socjoterapeutyczne, zajęcia informacyjno-edukacyjne, zajęcia sportowe – gry i zabawy ruchowe, działania profilaktyczne, terapię zajęciową: warsztaty teatralne, biblioterapię, ćwiczenia relaksacyjne, aromaterapię

i choreoterapię, klub filmowy, zajęcia muzyczne, plastyczne, malarskie i ceramiczne, gry i zabawy interakcyjne, zajęcia komputerowe, zajęcia kulinarne, zajęcia korekcyjno - kompensacyjne, pomoc pedagogiczno - psychologiczną dla dzieci i ich rodzin, imprezy okolicznościowe, konkursy wiedzy, spotkania wychowawców świetlicy w celu omawiania sytuacji rodzinnej dzieci uczęszczających do świetlicy, zajęcia indywidualne.

Prowadzone zajęcia miały na celu m.in.: kształtowanie umiejętności psychospołecznych, wzmocnienie poczucia własnej wartości i samooceny, radzenia sobie z negatywnymi uczuciami, np. z lękiem czy z agresją, radzenia sobie w nowych, nieznanych sytuacjach, konstruktywnego rozwiązywanie konfliktów z rówieśnikami, czy osobami dorosłymi, kształtowanie pozytywnych zachowań, rozwijania zdrowego stylu życia i spędzania czasu wolnego w ciekawy sposób, ukierunkowanie na inny model rodziny bez alkoholu, narkotyków, agresji.

b) Świetlice środowiskowo - socjoterapeutyczne

Gmina podpisała umowy z siedmioma szkołami w zakresie prowadzenia świetlic środowiskowo - socjoterapeutycznych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych w 2016 roku. Na zadanie to przeznaczono środki finansowe w łącznej kwocie **455.260,00zł.**, a wydatkowano środki finansowe przeznaczone na działalność świetlic na łączną kwotę **402.844,54zł.** Na sumę tę złożyły się wydatki z § 4170 (płace) – 320.550zł., z § 4110 (ZUS) – 51.944,09zł, z § 4120 (Fundusz Pracy) – 5.012,48zł, § 4300 (usługi) – 6.141,16 z § 4210 (zakupy) – 19.196,81zł.

Środki finansowe, o których mowa w umowie mogą być przeznaczone wyłącznie na wynagrodzenia wychowawców, socjoterapeutów, osób prowadzących zajęcia sportowe (ilość godzin musiała być zgodna ze standardami świetlicy socjoterapeutycznej), wynagrodzenie płacone ryczałtem za nadzór administracyjno – organizacyjny, zakup materiałów i drobnych elementów wyposażenia potrzebnego do prowadzenia zajęć oraz na organizację zajęć sportowych.

- świetlica środowiskowo-socjoterapeutyczna przy Publicznej Szkole Podstawowej Nr 6 w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Stalmacha 20 - zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach od 15.00 do 19.00. Do świetlicy zapisanych było 35 dzieci, z czego w zajęciach uczestniczyło ok. 21. W świetlicy pracowało 9 wychowawców, w tym 3 socjoterapeutów i 1 osoba prowadząca zajęcia sportowe.

- świetlica środowiskowo-socjoterapeutyczna przy Publicznej Szkole Podstawowej Nr 11 w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Partyzantów 30 - zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach 15:00-19:00. Do świetlicy zapisanych było 22 dzieci, z czego w zajęciach uczestniczyło ok. 16:00-18:00. W świetlicy pracowało 6 wychowawców, w tym 1 socjoterapeuta i 1 osoba prowadząca zajęcia sportowe.

- **światlica środowiskowo-socjoterapeutyczna przy Publicznej Szkole Podstawowej Nr 12** w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Piastowskiej 30 - światlica była czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 14:30 – 18:30. Do światlicy zapisanych było 28 dzieci, z czego w zajęciach uczestniczyło ok. 12-17 osób. W światlicy pracowało 9 wychowawców, w tym 2 socjoterapeutów i 1 osoba prowadząca zajęcia sportowe.

- **światlica środowiskowo-socjoterapeutyczna przy Zespole Szkół Miejskich Nr 3** w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Szkolnej 3 - zajęcia w światlicy prowadzone były od poniedziałku do piątku w godzinach 15:00 - 19:00. Do światlicy zapisanych było 24 dzieci, z czego w zajęciach uczestniczyło ok. 15. W światlicy pracowało 7 wychowawców, w tym 2 socjoterapeutów i 2 osoby prowadzące zajęcia sportowe.

- **światlica środowiskowo-socjoterapeutyczna przy Zespole Szkół Miejskich Nr 2** w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Szymanowskiego 19 - światlica czynna była od poniedziałku do piątku w godzinach od 15.00 – 19.00. Do światlicy zapisanych było 43 dzieci, z czego w zajęciach uczestniczyło ok. 20-23. W światlicy pracowało 10 wychowawców, w tym 4 socjoterapeutów i 1 osoba prowadząca zajęcia sportowe.

- **światlica środowiskowo-socjoterapeutyczna przy Zespole Szkół Miejskich Nr 4** w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Sławięcickiej 96 - światlica była czynna we wtorki, czwartki i piątki w godzinach 15:30 – 19:30, natomiast w poniedziałki i środy w godzinach od 16:00 do 20:00. Do światlicy zapisanych było 24 dzieci, z czego w zajęciach uczestniczyło średnio 13-17 dzieci. W światlicy pracowało 5 wychowawców, w tym 1 socjoterapeuta i 2 osoby prowadzące zajęcia sportowe.

- **światlica przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 1** w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Brzechwy 80 - do światlicy zapisanych było 22 dzieci, z czego w zajęciach uczestniczyło ok. 11-14. W światlicy pracowało 7 wychowawców, w tym 2 socjoterapeutów i 1 osoba prowadząca zajęcia sportowe.

Wszystkie w/w światlice środowiskowo-socjoterapeutyczne zapewniały wychowankom: pomoc w odrabianiu zadań domowych, udział w zajęciach socjoterapeutycznych, udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych, udział w zajęciach sportowych, muzycznych, twórczych, możliwość spożycia posiłku w światlicy.

Celem zajęć socjoterapeutycznych było nabycie umiejętności radzenia sobie z problemami, kształtowanie zaradności w kwestii poszukiwania pomocy, kształtowanie zachowań asertywnych – sztuki stanowczego odmawiania, poznawanie samego siebie, swoich słabych i mocnych stron, budowanie poczucia własnej wartości, uczenie współpracy i współdziałania, przełamywanie nieśmiałości oraz zwrócenie uwagi na tworzenie więzi, nawiązywanie kontaktów w zgodzie ze sobą, jak również w poszanowaniu cudzej godności i zgodnie z zasadami społeczno-moralnymi, nabywanie umiejętności podejmowania samodzielnych decyzji oraz brania za nie odpowiedzialności, umiejętności lepszego

zrozumienia ludzkich zachowań. Prowadzono zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia. Socjoterapeuci przywiązywali dużą wagę do współpracy z rodzicami wychowanków, zapraszając ich na zajęcia i pogadanki. Treści adresowane do rodziców obejmowały poradnictwo z zakresu problematyki wychowawczej, zagrożeń negatywnego wpływu środowiska rówieśniczego, umiejętności komunikowania problemów i potrzeb.

Proponowane przez wychowawców zajęcia informacyjno-edukacyjne miały na celu wspieranie indywidualnego rozwoju dziecka, kształtowanie jego zdolności i zainteresowań, stanowiły propozycję spędzania wolnego czasu w przyjaznej atmosferze. Każdego dnia prowadzono dodatkowe zajęcia dydaktyczne mające na celu poprawę, często bardzo trudnej sytuacji szkolnej podopiecznych. Dzięki tego typu zajęciom uczniowie poprawili słabe oceny, odnosili sukcesy i odyskiwali wiarę w swoje możliwości. W czasie zajęć wychowawcy stosowali aktywizujące metody pracy z dziećmi, dbali o ich poprawność językową i kulturę osobistą.

Podczas prowadzonych zajęć sportowych podopieczni świetlic mieli możliwość spędzania aktywnie i zdrowo czasu wolnego - wyjazdy na pływalnię, kręgle, siłownię, wycieczki, m.in. do parku w Sławięcicach, wycieczki wyjazdowe do Raciborza i Zdieszowic do Aquaparku, wycieczki turystyczne na Górę Św. Anny, do Tarnowskich Gór. Przed wszystkim promowano zdrowy i aktywny styl życia.

Należy podkreślić, że opieką wychowawczą, w tym pomocy w działaniach profilaktycznych obejmowane są całe rodziny podopiecznych świetlic. W praktyce oznacza to, że do świetlic zapraszani są rodzice, opiekunowie oraz rodzeństwo. Współpraca ma charakter ciągły.

Realizowane zadanie II. 1 b): Organizowanie spotkań integracyjnych dla podopiecznych świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowo-socjoterapeutycznych oraz klubów młodzieżowych.

W dniu 07.06.2016r. na terenie Rancza König Western w Więszycach Wydział PMS zorganizował spotkanie integracyjne dla podopiecznych świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowo-socjoterapeutycznych. Plan spotkania integracyjnego obejmował: zabawy integracyjne dzieci oraz rozmowy wychowawców mających na celu wymianę doświadczeń, przejażdżkę bryczką, wspólne pieczenie kiełbasek przy ognisku, gry i zabawy. W sumie w spotkaniu udział wzięło: ok. 110 dzieci, 18 wychowawców świetlic, 3 pracowników Wydziału oraz Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Całkowity koszt spotkania wyniósł **1.895,35 zł.**

Celem szczegółowym nr II.2 Poprawa funkcjonowania dorosłych członków rodzin osób uzależnionych oraz pijących szkodliwie i ryzykownie.

Realizowane zadanie nr II. 2 a): Prowadzenie punktów informacyjno – konsultacyjnych oraz zajęć edukacyjnych i grup wsparcia dotyczących substancji psychoaktywnych.

W lutym 2016 roku ogłoszono otwarty konkurs ofert, w wyniku którego w marcu 2016 roku zawarto umowę na okres od daty zawarcia umowy do 09.12.2018r. na prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób dotkniętych problemem alkoholowym i przemocy w rodzinie. Prowadzenie punktu powierzono Stowarzyszeniu Rozwoju i Edukacji „IDEA” na zadanie przeznaczono kwotę w wysokości **19.340,00zł.** natomiast wydatkowano kwotę **17.368,57 zł.** Punkt konsultacyjny działał przez cztery dni w tygodniu przez 48 godzin w miesiącu. Potrzebujący mieszkańcy gminy mogli zasięgnąć porad prawnika, który był dostępny przez 2 godziny, dwa razy w miesiącu. Osoby dotknięte problemem alkoholowym mogły zwrócić się o wsparcie do specjalisty psychoterapii uzależnienia od alkoholu (2 godziny raz w tygodniu), specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (2 godziny raz w tygodniu). Ponadto raz w tygodniu porad udzielał pracownik socjalny. W trakcie realizacji zadania prowadzono 132 konsultacji. Celem realizacji zadania było umożliwienie dostępu do profesjonalnej pomocy, wsparcia, informacji mieszkańcom Kędzierzyna-Koźła.

Na zadanie pod nazwą „prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób dotkniętych problemem narkotykowym” ogłoszono konkurs. Umowa została zawarta w miesiącu marzec 2016r. Na zadanie wydatkowano **10.309,93 zł** Punkt konsultacyjny działał przez dwa dni w tygodniu przez łącznie 20 godzin w miesiącu. Specjalista psychoterapii uzależnień od narkotyków udzielał porad 2 godziny dwa razy w tygodniu. Dodatkowo Stowarzyszenie „IDEA” prowadziło grupę wsparcia w ramach której odbyło się 28 spotkań oraz grupę informacyjno-edukacyjną – 21 spotkań. Ponadto w ramach zadania udzielono 69 konsultacji.

Środki przyznane na to realizację zadań przeznaczone były na wynagrodzenia dla terapeutów zatrudnionych w punkcie i posiadających kwalifikacje do realizacji zadania. W 2016 roku finansowano ze środków Gminnego Programu w ramach porad udzielanych w punkcie konsultacyjnym dla osób dotkniętych problemem alkoholowym i przemocy w rodzinie 410 godzin pracy specjalistów. Natomiast punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych problemem narkotykowym zrealizował 130 godzin dyżurów podczas, których udzielano porad. Ponadto grupa wsparcia wypracowała 48 godzin i grupa informacyjno-edukacyjna 48 godzin. Środki finansowe przeznaczone zostały także na opłacenie kosztów najmu pomieszczeń i zaopatrzenia punktu w media, ryczałt za obsługę księgową, telefon, zakup materiałów biurowych.

Realizowane zadanie nr II. 2 b): Prowadzenie działań skierowanych na bardziej efektywną profilaktykę oraz pomoc dzieciom i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym i narkotykowym oraz przemocą domową.

Kędzierzyńsko-Kozielskie Stowarzyszenie Trzeźwości uzyskało dotację w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie wsparcia uczestnictwa w XXVI Ogólnopolskich Spotkaniach Grup AA na Jasnej Górze osób dotkniętych chorobą alkoholową i ich rodzin”, które miało miejsce w dniach 4-5 czerwca 2016r. Koszt wyjazdu na spotkanie trzeźwościowe wyniósł **1.200,00zł**. Celem realizacji zadania było wzmocnienie psychiczne grupy, ustanowienie wspólnego spotkania jako źródła siły do walki z chorobą i jej następstwami, wychodzenie ze stanu izolacji społecznej, integracja i reintegracja społeczna. Uczestnicy wyjazdu brali udział w licznych mitingach, drodze krzyżowej, prezentacji twórczości artystycznej .

Realizowane zadanie nr II. 2 c) - Wspieranie zatrudnienia socjalnego, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych lub innych form aktywizacji zawodowej dla członków Klubów Integracji Społecznej.

Gmina w 2016 roku kontynuuje prowadzenie prac społecznie użytecznych zawierając umowę z Powiatowym Urzędem Pracy w Kędzierzynie-Koźlu w sprawie wykonywania prac społecznie użytecznych.

Na realizację zadania pod nazwą prace społecznie użyteczne w sumie przeznaczono ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych 34.992,00zł, natomiast wydatkowano **34.497,90 zł**. W pracach społecznie użytecznych udział brały osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku - członkowie Klubu Integracji Społecznej. W ramach prac społecznie użytecznych zorganizowanych w 2016 roku zostało 30 stanowiska pracy dla dwóch grup od marca do października, 34 stanowiska w listopadzie oraz 4 stanowiska w grudniu. Prace te wykonywane były w wymiarze 10 godzin tygodniowo (40 miesięcznie) w okresie do 4 miesięcy przez 1 osobę skierowaną do ich wykonywania.

Prace społecznie użyteczne w roku 2016 były realizowane w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, Miejskim Zakładzie Cmentarnym, Miejskim Zarządzie Budynków Komunalnych, Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji, Środowiskowym Domu Samopomocy „Promyczek”, placówkach oświatowych (szkoły, przedszkola, żłobki). Ponadto skierowano grupę osób do zadań porządkowych na rzecz Gminy.

Realizowane zadanie nr II. 2 d) - Wspieranie Centrów Integracji Społecznej.

Zabezpieczono środki na udzielenie dotacji dla Centrum Integracji Społecznej funkcjonujących na terenie Kędzierzyna-Koźła. Żaden z CIS nie złożył stosownych dokumentów, w związku z czym nie udzielono dotacji.

Celem szczegółowym nr II. 3 było: Stwarzanie możliwości wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym i dotkniętych przemocą domową.

Realizowane zadanie – Organizacja wypoczynku z programem profilaktycznym (alkohol, narkotyki, przemoc) dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy.

Po przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego zawarto umowę nr 19/2016 z Ośrodkiem Wczasowo – Kolonijnym „U Kazika” w Orawce na przeprowadzenie **kolonii letniej** z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc) dla 53 dzieci w Orawce w okresie 14-27.07.2016r. Zadanie zostało zrealizowane. Na realizację zadania wydatkowano kwotę w wysokości **49.555,00zł**. Uczestnicy kolonii wypoczywali w Ośrodku Wczasowo-Kolonijnym „U KAZIKA” w Orawce. Kadra liczyła 6 osób (kierownik placówki, kierownik kolonii, trzy wychowawczynie, w tym osoba prowadząca zajęcia profilaktyczne, ratownik medyczny).

Zajęcia profilaktyczne realizowano poprzez:

- zajęcia integracyjne (ćwiczenia integrujące grupę, ćwiczenia pomagające w tworzeniu więzi, ćwiczenia);
- zajęcia uświadamiające istnienie regulacji prawnych i zwyczajowych w różnych sferach życia;
- zajęcia ustanawiające regulamin kolonii, kontrakt grupy, dyskusje dotyczące wzajemnego szacunku, odpowiedzialności, sympatii;
- zajęcia podnoszące samoocenę;
- diagnoza sposobów spędzania wolnego czasu;
- zajęcia mające na celu uświadamianie współczesnych zagrożeń;
- ćwiczenia mające na celu podnoszenie poczucia własnej wartości, nauki asertywności, nauki i chęci wyrażania własnego zdania;
- zajęcia zwiększające zakres samodzielności;
- zabawy edukacyjne;

Ponadto dzieci i młodzież podczas kolonii uczestniczyły w 3 wycieczkach: Rabka Zdrój- park rozrywki, Zakopane – baseny na Szymborskiej Polanie, Zubrzyca – Krowiarki.

W programie kolonii zapewniono aktywny wypoczynek z organizacją zawodów sportowych, pieszych wędrówek oraz zajęć rozrywkowo-integracyjnych czyli dyskotek, ognisk, wieczorków tematycznych.

Po przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego zawarto umowę nr 9/2015 z Centrum Edukacji PRO FUTURO s.c. w Szczecinie na przeprowadzenie **zimowiska** z programem profilaktycznym w Karpaczu w okresie 01-14.02.2016r. Z zimowiska skorzystało 46 osób, natomiast odbyło się ono w Ośrodku Wczasowym „MIESZKO”. Zadanie zostało zrealizowane. Na realizację zadania wydatkowano kwotę w wysokości **64.354,00zł**. Uczestnicy zimowiska odpoczywali w Karkonoszach realizując następujące zadania:

- zajęcia profilaktyczne w podgrupach,
- zajęcia socjoterapeutyczne w podgrupach,
- zajęcia ruchowe w terenie,
- wycieczkę pieszą na zaporę rzeki Łomnicy,
- wycieczka autokarowe do Szklarskiej Poręby, Jeleniej Góry, Karpacza,
- zajęcia i naukę posługiwania się kijkami trekkingowymi,
- konkursy terenowe,
- zawody sportowe,
- spotkanie z pracownikami GOPR,
- zajęcia dydaktyczne w Centrum Edukacji KPN,
- prelekcja multimedialna walorów turystyczno-ekologicznych Sudetów.

Celem szczegółowym nr II. 4 było: Zwiększanie kompetencji osób pomagających dzieciom i pracujących z rodzinami dotkniętymi problemem uzależnień oraz przemocą domową.

Realizowane zadanie - Szkolenie osób zajmujących się pomocą dzieciom oraz rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym, narkotykowym oraz przemocą domową.

W dniu 2016 roku zorganizowano superwizje dla socjoterapeutów. Superwizja zakłada pracę na przypadkach z własnej praktyki uczestników. Przypadki dziecka, rodziny lub grupy są omawiane przy zastosowaniu metody analizy systemowej, która polega na widzeniu wielokierunkowych wzajemnych relacji pomiędzy elementami systemu zamiast linearnych łańcuchów przyczynowo – skutkowych, widzeniu procesów zmian a nie statycznych ujęć. W superwizji uczestniczyło 6 osób spotkania odbywały się raz na kwartał. Na zadanie wydatkowano **3.000,00 zł**.

Odpowiadając na oczekiwania wychowawców i socjoterapeutów pracujących w świetlicach środowiskowo-socjoterapeutycznych zorganizowano wizytę studyjną mającą na celu wymianę doświadczeń, pozyskanie nowych form pracy z dziećmi, analizę problemów. Wizyta studyjna odbyła się w 29 kwietnia w świetlicy socjoterapeutycznej prowadzonej przez Stowarzyszenie Świętego Filipa Nereusza w Rudzie Śląskiej.

III. Ograniczanie szkód zdrowotnych wynikających z używania substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki) oraz doświadczania lub stosowania przemocy.

Celem szczegółowym nr III. 1 było: Zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, osób współuzależnionych oraz sprawców i ofiar przemocy domowej.

Realizowane zadanie nr III.1 a) - Dofinansowywanie prowadzonych programów terapeutycznych i edukacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, osób współuzależnionych oraz sprawców i ofiar przemocy domowej.

Podmioty prowadzące działalność medyczną w zakresie terapii uzależnień z terenu Gminy Kędzierzyn-Koźle nie podjęły współpracy w zakresie realizacji zadania, w związku z czym zadanie nie zostało zrealizowane.

Realizowane zadanie nr III.1 b) - Szkolenie specjalistów terapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień.

W 2016 roku nie było realizowane ze względu na brak osób chętnych do udziału w szkoleniu.

Realizowane zadanie nr III.1 c) - Szkolenie osób pracujących z osobami stosującymi przemoc oraz doświadczającymi przemocy.

W miesiącu styczniu 2016 r. wyrażono zgodę na dofinansowanie szkolenia przygotowującego do realizacji programu pracy ze sprawcami przemocy w rodzinie „Rodzina” (w wysokości 1.400,00zł) dla dwóch pracowników Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. Osoby te jednakże nie skorzystały ze szkolenia.

Celem szczegółowym nr III.2. było: Zwiększanie wiedzy na temat szkód zdrowotnych wynikających z picia szkodliwego i uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz na temat przemocy w rodzinie, jak również wspieranie instytucji z terenu gminy zajmujących się tematyką uzależnień, w tym Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Realizowane zadanie nr III. 2 a) – Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2016 prowadziła 110 sprawy działając na rzecz rodzin dotkniętych problemem alkoholowym. Na posiedzenia Gminnej Komisji oprócz osób skierowanych, wzywani byli przedstawiciele Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Sądu Rejonowego, członkowie rodzin oraz inni świadkowie.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2016 roku opiniowała również wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży w ilości 106 postanowienia, natomiast w miejscu sprzedaży 22 postanowienia.

Z budżetu Gminnego Programu w 2016 roku wydatkowano na wynagrodzenia dla członków komisji za udział w posiedzeniach kwotę **52.200,00zł.**, natomiast **4.796,00 zł.** wydatkowano na opłaty sądowe. Dodatkowo wydatkowano **2.720,00zł** na realizację umów z biegłymi sądowymi, którzy na zlecenie Gminy przeprowadzili badanie osób skierowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którego celem było diagnozowanie uzależnienia od alkoholu badanych osób.

Realizowane zadanie nr III. 2 b) : Wspieranie instytucji z terenu Gminy w zakresie zakupu drobnego wyposażenia np. alkomatów lub narkotestów.

Na podstawie umowy Nr 18/2016 z dnia 21 czerwca 2016 roku zakupiono **140 szt.** pięciopanelowych narkotestów obejmujących zakresem wykrywania w moczu następujące grupy związków: amfetamin (AMP), benzodiazepin (BZO), kokainy (COC), opiatów (OPI) i tetrahydrokannabinoli (THC) wraz z pojemniczkami na próbkę moczu oraz 130 szt. narkotestów typu Oratect III obejmujących zakresem wykrywania w ślinie następujące grupy związków: amfetamin oraz jej analogów (w tym MDMA), benzodiazepin, kokainy, opiatów i tetrahydrokannabinoli. Narkotesty zostały przekazane do Komendy Powiatowej Policji, Aresztu Śledczego, SPZOZ, Sądu Rejonowego i ŚHP OHP w dniu 05.07.2016r.

Realizowane zadanie nr III. 2 c): Szkolenie lekarzy i pielęgniarek w zakresie rozpoznawania picia szkodliwego i podejmowania interwencji.

Z uwagi na brak zainteresowania i brak możliwości utworzenia grupy docelowej nie zorganizowano przedmiotowego szkolenia.

Realizowane zadanie nr III. 2 d) Prowadzenie kampanii edukacyjnych dotyczących działania alkoholu i ryzyka szkód.

W roku 2016 zawarto umowy z Tygodnikiem „DOBRA GAZETA” oraz z Tygodnikiem „NGL” na opracowanie i publikację artykułów poświęconych zadaniom realizowanym w ramach Gminnego Programu (po ½ strony).

Mieszkańcom Gminy w „DOBREJ GAZECIE” przekazano informacje dotyczące działania punktu konsultacyjnego dla osób dotkniętych problemem alkoholowym i przemocy w rodzinie oraz punktu konsultacyjnego dla osób dotkniętych problemem narkotykowym. W treści artykułu znalazły się godziny udzielania konsultacji oraz adresy miejsc wraz z mapką. Ponadto treść miała charakter edukacyjny zachęcając do skorzystania z porad oraz zapoznania się z przedmiotowym problemem.

Nowa Gazeta Lokalna zamieściła informacje o punktach konsultacyjnych prowadzonych przez Stowarzyszenie Centrum Rozwoju i Edukacji IDEA. Publikacja została wzbogacona wywiadem z Panią Patrycją Madej specjalistą oraz prezesem Stowarzyszenia.

Realizowane zadanie nr III. 2 e) Prowadzenie kampanii edukacyjnych dotyczących przemocy w rodzinie.

W roku 2016 kampania edukacyjna dotycząca przemocy została zorganizowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Inicjatywa prowadzenia kampanii ze środków GPPiRPAiN została zaproponowana na spotkaniu Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zadanie nie zostało zrealizowane z uwagi na brak odpowiedzi oraz sugestii podjęcia współpracy ze strony ZI.

Realizowane zadanie nr IV): Zmniejszanie dostępności do napojów alkoholowych.

Celem szczegółowym nr IV. 1 było: Ograniczanie dostępności do napojów alkoholowych poprzez określenie limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania na terenie Gminy Kędzierzyn – Koźle miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz wprowadzenia zakazu sprzedaży, podawania, spożywania oraz wnoszenia napojów alkoholowych w niektórych miejscach i obiektach na terenie Gminy Kędzierzyn – Koźle ze względu na ich charakter (w odrębnych Uchwałach Rady Miasta).

Realizowane zadanie nr IV.1 a) Opiniowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania wniosków oraz projektów Uchwał Rady Miasta w przedmiotowym zakresie.

W 2016 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie opiniowała żadnych uchwał.

Realizowane zadanie nr IV.1 b) Przygotowywanie projektów uchwał Rady Miasta w przedmiotowym zakresie.

W 2016 roku nie przygotowano żadnych projektów uchwał w przedmiotowym zakresie.

Celem szczegółowym nr IV.2. było: Monitorowanie sprzedaży alkoholu na terenie Gminy.

Realizowane zadanie nr IV. 2 a): Sprawowanie kontroli w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z art. 18 ust.8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26.10.1982r., w szczególności przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Kędzierzynie-Koźlu w 2016r. wynosiła 215. Zespół do spraw kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych Gminnej Komisji w 2016r. przeprowadził 79 kontroli częściowych oraz 8 kontroli kompleksowych punktów sprzedaży napojów alkoholowych. W trakcie kontroli dokonywano sprawdzenia aktualności zezwoleń na sprzedaż danych alkoholi, tabliczek mówiących o szkodliwości spożywania alkoholu, porządku i ładu w miejscu sprzedaży napojów alkoholowych, ale przede wszystkim sprawdzenia, czy na terenie danego lokalu nie jest sprzedawany alkohol osobom niepełnoletnim. Pouczono sprzedawców o tym, że sprzedaż alkoholu nieletnim jest przestępstwem i jest karana, jak również, że mają oni obowiązek sprawdzania dokumentów tożsamości potwierdzających pełnoletniość kupujących. Kontrole odbywały się od godzin popołudniowych do późnych godzin wieczornych.

Realizowane zadanie nr IV. 2 b): Prowadzenie badań dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych np. pod kątem sprzedaży alkoholu nieletnim.

Zadanie nie było realizowane.

Realizowane zadanie nr IV. 2 c): Szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych pod kątem obowiązujących przepisów prawnych, jak również sprzedaży alkoholu nieletnim.

Przedsiębiorcy oraz sprzedawcy prowadzący punkty sprzedaży napojów alkoholowych byli w trakcie kontroli informowani przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o konieczności weryfikacji dokumentów potwierdzających wiek klienta. Osoby kontrolujące edukowały sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie obowiązujących przepisów prawnych, jak również uwrażliwiały na problem spożywania alkoholu przez młodzież.

V. Zadania związane z diagnozą problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie na terenie Gminy Kędzierzyn-Koźle.

Prowadzenie badań społecznych na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych, wzorów używania, kierunków działań skierowanych na bardziej efektywną profilaktykę oraz pomoc dzieciom i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym i narkotykowym oraz przemocą domową.

Zadanie w roku 2016 nie było realizowane ponieważ nie została złożona żadna oferta na realizację badania dotyczącego szacowania problemowych użytkowników substancji psychoaktywnych.

PODSUMOWANIE REALIZACJI

GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOTYKOWYCH W 2016 ROKU:

PRIORYTET I. Zwiększanie jakości i dostępności programów profilaktycznych oraz utrwalanie postaw abstynenckich wśród dzieci i młodzieży.

W ramach tego priorytetu zrealizowano wszystkie planowane zadania tj.:

- zrealizowano programy profilaktyczne: „TRENING SIŁY WOLI”, „Fred goes net”, „UNPLUGGED” ;
- zrealizowano pozalekcyjne zajęcia sportowe na terenie 9 osiedli;
- zrealizowano 1 szkolenie dla rodziców w zakresie ich kompetencji wychowawczych w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci – „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”;
- zorganizowano 3 cykliczne działania profilaktyczne (Miniolimpiadę dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy, Konferencję Profilaktyczną oraz Przegląd Profilaktyczny Świetlic Socjoterapeutycznych i Środowiskowo-socjoterapeutycznych);
- zorganizowano program profilaktyczny dla kandydatów na kierowców we współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Opolu;
- zorganizowano szkolenie dla „Edukatorów Profilaktyki FASD”.

Wskaźniki określone w Programie:

1. Liczba programów profilaktycznych w ramach Gminnego Programu – **4 programy**.
2. Liczba uczestników pozalekcyjnych zajęć sportowych realizowanych w ramach Gminnego Programu – **średnio 138 osób**.
3. Ocena wiedzy w przedmiotowym zakresie przez odbiorców działań (społeczność lokalną, rodziców, sprzedawców napojów alkoholowych) – **wiedza uzyskana w wyniku uczestnictwa w realizowanych zadaniach została oceniona wysoko przez uczestników**.
4. Zmiana postaw społeczności lokalnej, rodziców, sprzedawców napojów alkoholowych wobec substancji psychoaktywnych – **osoby uczestniczące w programie profilaktycznym „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” deklarują zmianę swoich postaw rodzicielskich zgodnie ze zdobytą wiedzą (ewaluacja programu). Weryfikacja postaw innych grup (m.in. sprzedawcy napojów alkoholowych) nie jest możliwa w chwili obecnej, z uwagi na brak realizacji tego zadania. Uczestnicy szkolenia „Edukator Profilaktyki FASD” po odbyciu 16 godzin warsztatowych zadeklarowali chęć szerzenia wiedzy w obrębie swoich placówek celem uświadamiania innych pedagogów oraz pracowników o istniejącym problemie oraz o ważności działania na rzecz zdrowia dzieci oraz celowego uświadamiania przyszłych mam**.

PRIORYTET II. Pomoc dzieciom i członkom rodzin z problemem uzależnień oraz przemocy domowej.

W ramach tego priorytetu zrealizowano wszystkie planowane zadania tj.:

- wspierano 3 świetlice socjoterapeutyczne i 7 świetlic środowiskowo – socjoterapeutycznych oraz 1 klub młodzieżowy;
- zorganizowano i przeprowadzono 1 spotkanie integracyjne dla podopiecznych świetlic środowiskowo-socjoterapeutycznych i socjoterapeutycznych w Ośrodku Köning Western w Większychach;
- zorganizowano i przeprowadzono kolonie letnią z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc) dla 53 dzieci z terenu Gminy oraz zimowisko z programem profilaktycznym dla 46 osób,
- zorganizowano wyjazd na wizytę studyjną do świetlicy socjoterapeutycznej prowadzonej przez Stowarzyszenie Świętego Filipa Nereusza,
- zorganizowano superwizje dla socjoterapeutów pracujących w świetlicach środowiskowo-socjoterapeutycznych i świetlicach socjoterapeutycznych
- prowadzono 1 punkt konsultacyjny dla osób dotkniętych problemem narkotykowym – Stowarzyszenie „IDEA”, w ramach którego prowadzono również 1 grupę informacyjno - edukacyjną i 1 grupę wsparcia dla rodzin osób używających środków psychoaktywnych;
- prowadzono 1 punkt konsultacyjny dla osób z rodzin z problemem alkoholowym i przemocy w rodzinie – Stowarzyszenie „IDEA”;
- wsparto udział członków Kędzierzyńsko – Kozielskiego Stowarzyszenia Trzeźwości w XXVI Ogólnopolskich Spotkaniach AA na Jasnej Górze;
- wspierano zatrudnienie socjalne w zakresie realizacji prac społecznie użytecznych (30 stanowisk przez 10 miesięcy).

Wskaźniki określone w Programie:

1. Dostępność do placówek pomocowych w tym do pomocy socjoterapeutycznej i psychologicznej dla dzieci i młodzieży – **według uzyskanych danych dostępność jest bardzo dobra (dzieci przyjmowane są na bieżąco).**
2. Ocena oferty pomocowej przez dorosłych członków rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i narkotykowym – **według uzyskanych informacji dorośli członkowie tych rodzin korzystający z oferty pomocowej dobrze oceniają tę ofertę.**
3. Liczba dzieci korzystających z wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym i dotkniętych przemocą domową – **99 osób.**
4. Ocena kompetencji własnych osób pracujących z rodzinami dotkniętymi problemem uzależnień oraz przemocą domową – **według uzyskanych danych osoby pracujące z tymi rodzinami bardzo dobrze oceniają swoje kompetencje.**

PRIORYTET III. Ograniczanie szkód zdrowotnych wynikających z używania substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki) oraz doświadczania lub stosowanie przemocy.

W ramach tego priorytetu zrealizowano.:

- publikację artykułów dotyczących zadań podejmowanych w ramach Gminnego Programu w Tygodniku „7 DNI” oraz Tygodniku „NGL”;
- zakup 140 sztuk pięciopanelowych narkotestów obejmujących zakresem wykrywania w moczu oraz w ślinie;
- podjęto działania zachęcające do współpracy mającej na celu organizację kampanii dotyczącej przemocy, zadanie zostało zrealizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (prowadzono 110 spraw, odbyto 36 posiedzeń, skierowano 26 wniosków do Sądu o orzeczenie poddania się leczeniu odwykowemu)
- przedstawiono możliwości sfinansowania szkolenia dotyczącego zagadnienia przemocy.

Nie udało się zrealizować następujących zadań:

- dofinansowywanie programów terapeutycznych i edukacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, osób współuzależnionych oraz sprawców i ofiar przemocy domowej (z uwagi na brak zainteresowania podmiotów prowadzących działalność medyczną);
- szkolenie specjalistów terapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień (z powodu braku zainteresowania taką ofertą);
- szkolenie lekarzy i pielęgniarek w zakresie rozpoznawania picia szkodliwego i podejmowania interwencji (brak osób chętnych, przedmiotowe zadanie realizowane było w 2009 i 2013 roku);

Wskaźniki określone w Programie:

1. Ocena oferty terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, osób współuzależnionych oraz sprawców i ofiar przemocy domowej – **w związku z tym, że Gmina nie finansowała zajęć terapeutycznych nie ma możliwości uzyskania takiej oceny.**
2. Ocena wiedzy na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych, wzorów używania przez adresatów działań – **w związku z tym, że nie realizowano szkoleń dla specjalistów terapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień oraz lekarzy i pielęgniarek brak jest możliwości oceny ich wiedzy.**
3. Liczba spraw kierowanych do sądu przez Gminną Komisję w stosunku do ilości wszystkich prowadzonych przez Gminną Komisję spraw - **Komisja skierowała 26 spraw do sądu celem wydania przez sąd postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W 2016r. prowadzonych było 110 spraw.**

PRIORYTET IV. Zmniejszanie dostępności do napojów alkoholowych.

Zadania określone dla tego priorytetu były realizowane na bieżąco. Zrealizowano następujące zadania:

- prowadzono 79 kontroli częściowych oraz 8 kontroli kompleksowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych;

Nie zrealizowano następujących zadań:

- opiniowanie wniosków, projektów uchwał oraz przygotowywanie projektów Uchwał Rady Miasta w przedmiotowym zakresie – ze względu na brak wniosków;

- realizacja badań sprzedaży napojów alkoholowych np. pod kątem sprzedaży alkoholu nieletnim na terenie Gminy Kędzierzyn-Koźle metodą „tajny klient” mającego na celu sprawdzenie rzeczywistych rozmiarów zjawiska sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim na terenie miasta Kędzierzyn-Koźle.

Wskaźniki określone w Programie:

1. Ocena dostępności do napojów alkoholowych poprzez stosunek liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych w stosunku do liczby mieszkańców Kędzierzyn-Koźle – w 2016 roku na terenie miasta otwartych było 215 punktów sprzedaży napojów alkoholowych (lokale gastronomiczne, sklepy).

2. Ocena stanu na terenie gminy w zakresie dostępności napojów alkoholowych dla osób nieletnich - w toku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono przypadków sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. Wydział Działalności Gospodarczej również nie podjął decyzji o cofnięciu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych z powodu stwierdzenia sprzedaży napojów alkoholowych nieletnim.

PRIORYTET V. Prowadzenie badań społecznych na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych, wzorów używania, kierunków działań skierowanych na bardziej efektywną profilaktykę oraz pomoc dzieciom i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym i narkotykowym oraz przemocą domową.

Nie zrealizowano badań społecznych dotyczących szacowania problemowych użytkowników substancji psychoaktywnych ze względu na to, że nie została złożona żadna oferta na realizację zadania.